

Внучета назаем, баби под наем и няколко щастливи села

„На село“ не е място, не е спомен, а цял един различен свят, пазещ най-безгрижните дни от детството на не един или двама души. И докато преди години българските села са били най-желаното място за прекарване на дългите летни ваканции, то днес много деца са лишени от щастието, наречено „при баба и дядо на село“ и дори някои от тях не познават живота извън града. Инициативата „Приеми ме на село“, организирана от Община Габрово, вече шест поредни години дава възможност на деца и младежи, да се превърнат във „внучета назаем“ и да преживеят емоциите, които техните родители са имали в детството, прекарано на село. За идеята, приемните села, бабите под наем и внучетата назаем, емоциите и преживяванията, разказва Вероника Йосифова, момичето, в чиито мечти за първи път се ражда „Приеми ме на село“.

– Как и откъде се зароди идеята за интересния проект „Приеми ме на село“?

– Всичко започна през 2012 г., когато участвах в един национален конкурс за есе на тема „Моите идеи за България“. В своето есе за първи път представих идеята си за създаване на мрежа от приемни села в България, в които младежи да живеят известно време при „приемни баба и дядо“. На финала на този конкурс есетото ми бе удостоено с втора награда.

– Инициативата се провежда за шеста поредна година, какво се промени за това време и как се развива през годините?

– Чувствам се късметлийка, тъй

като идеята ми бе подкрепена от невероятни хора, които с много труд и сърдечност направиха целия процес по случването ѝ да изглежда лесен.

След като бях сред спечелилите конкурса, есетото, в което представях идеята си за приемни баби и дядовци и приемни села, бе публикувано и получи широк отзвук и като интерес и коментари, и като носталгични реакции на мнозина, припознаващи тази моя мечта. Благодарение на подкрепата на Община Габрово, под патронажа на кмета на град Габрово г-жа Таня Христова и с помощта на прекрасни хора, които се превърнаха съответно в дарители, организатори или участници и на които винаги ще съм безкрайно благодарна за доверието,

усилията и себеотвержеността, сбъднах моята идея-мечта и през 2013 г. реализирахме пилотно „Приеми ме на село“ в първото приемно село в България – село Новаковци.

След 6 поредни години мечтата ми се разви в неподозирани от мен посоки.

Големият интерес към „Приеми ме на село“ и успешното реализиране на пилотния модел, превърна тази инициатива в ежегодна лятна програма на Община Габрово, даваща възможност на деца и младежи от цялата страна да станат участници, като „внучета назаем“. Интерес към инициативата има и сред българските общности в чужбина, с които се опитваме да създадем работещ меха-

Читалищни следобеди на село

низъм за включване на повече от желаещите да се докоснат до българското село младежи, израснали извън пределите на България и търсеци досег с нея. Последните две години пък, успяхме да покажем живота на село и на млади хора, пристигнали за целта от Белгия и от Русия.

Ценни партньори на Община Габрово в „Приеми ме на село“ са читалищата в приемните села. Именно читалищата са утвърдени територии на българската духовност, традиция, фолклор, обичаи и култура. Те са онези средища, които пазят буден българския дух и които съхраняват българските традиции. Съставите и формациите към читалищата учат „внучетата назаем“ на български народни песни, хора, обичаи и традиции и по този начин предават на поколенията и популяризират българското културно наследство. Това е и основната цел на „Приеми ме на село“ – съхраняване и популяризиране на живото културно наследство на нашия народ – традиции, обичаи, фолклор, занаяти и ценности, чрез предаване на знания и опит от възрастното на

младото поколение, в автентична за българската култура среда.

– **Колко са подразделенията на инициативата „Приеми ме на село“?**

– Инициативата „Приеми ме на село“ вече се осъществява в няколко направления:

- „Приеми ме на село“ за младежи на възраст 15-29 г. от цялата страна и от български общности в чужбина

- „Приеми ме на село“ – Джуниър за деца на възраст 9-14 г. от цялата страна и от български общности в чужбина

- Дневен лагер „Приеми ме на село“ за деца на възраст 9-14 г. от Габрово

- Младежки обмен „Приеми ме на село“, с участието на младежи от Габрово и от партньорските на Габрово градове.

– **Колко деца и младежи са се включвали до момента, като „внучета на заем“?**

– След пет издания на „Приеми ме на село“ над 300 деца и младежи от цялата страна и чужбина имаха въз-

можността да станат „внучета назаем“. За голяма част от тях това бе първи досег със селото и традиционния селски бит. В автентична селска среда те учиха, работиха, танцуваха, пяха и документираха живото културно наследство на своя народ. Заедно със своите баби и дядовци „под наем“ те придадоха нов смисъл на идеята за приемствеността между поколенията и придобиха нова чувствителност към темата „толерантност в общуването с представители на по-възрастното поколение“.

– **Тази година за първи път се проведе Академия „Приеми ме на село“, какви са различията между нея и „Приеми ме на село“?**

– В Европейската година на културното наследство и в годината, в която Габрово бе избран от ЮНЕСКО за творчески град на занаятите и фолклорното изкуство, Община Габрово предлага на младите хора от цялата страна едно ново предизвикателство – Академия „Приеми ме на село“. Натрупаният опит и желанието да се съберат и популяризират добрите примери, да се осмисли постигна-

тото и да се планира бъдещето, са повод през 2018 г. да бъде организирана за първи път тази Академия. В периода между 8-ми и 15-ти юли, в рамките на Академията младежите станаха активни участници в работилници по трите направления на инициативата – „Кулинарно наследство“, „Фолклорни традиции“, „Традиционни занаяти“, правиха теренни проучвания, свързани с културното наследство, дискутираха и търсиха нови форми и методи за популяризиране на българските традиции сред младите хора.

– **Какви са активностите и заниманията на децата и младежите?**

– В рамките на инициативата могат да се обособят следните ключови направления:

- Кулинарно наследство – приготвяне на традиционни български ястия, обредни хлябове, домашно сирене, биене на масло, замесване на тесто, приготвяне на зимнина

- Фолклорни традиции – разучаване на народни песни и хора, пресъздаване на народни обичаи, работа на терен – изследване, проучване и документиране на интересни факти, свързани с местния бит, традиции и обичаи

- Традиционни занаяти – изучаване на занаяти, характерни за региона – плетене на шапки от слама, хамаци и кошници от повет, ръчно плетиво и българска бродерия, тъкачество, отглеждане на цветя, билкарство, производство на мед.

А не на последно място, помагайки на възрастните хора в селото, подрастващите усвояват и умения, свързани с отглеждането на домашни животни, грижи за зеленчукови и овощни градини.

– **По-вкусен ли е хлябът на село? Какво най-силно впечатлява „градските деца“, когато попаднат на село? Кое им се струва най-интересно?**

– Отивайки на село, на всяко внуче му се налага да се освободи от притесненията и задръжките, ако е имало такива. Казват „Опознай, за да обикнеш“ и именно тези думи се превръщат в неизбежно и пречистващо

предизвикателство, с което се сблъскват всички. И ето, седмица на село и преоткриваме истините в живота, забиваме родината, хората и себе си.

Най-лесно е да отговоря на въпроса така: за едни е доенето на животни и правенето на домашно сирене, за други е самият вкус на истинското мляко, за трети пък е цепенето на дърва... Това е отговорът, който не изисква да облечеш в думи чувства, които са сякаш твърде големи, за да се поберат в едно човешко същество – странни или пък нови, натрапчиви, горещи, тежки, но така... истински.

нение, отколкото у младите. Те приемат непознати деца в домовете си, треперят като истински баби и дядовци дали всичко е наред и както се оказва, приютяват младежите завинали в сърцата си. Притесняват се и се срамуват... от условията, в които живеят, от това че няма удобствата, на които вероятно са свикнали градските деца, дори и от отпечатъците, които времето е оставило върху тях самите. Важното е обаче, че някои се престрашават..., а и мнозина от не станалите приемни баби и дядовци, участват активно в това цялото село

На село хлябът е най-вкусен

Затова и истинският отговор се крие по-дълбоко – той е в примера, който сме видели и в модела на ценности и взаимоотношения, който сме опознали на Село.

– **Как бабите и дядовците „поднаем“ приеха идеята?**

– За да се развива по всички начини, по които това се случва и предстои да се случва, „Приеми ме на село“ стъпва на основните, същностни и позабравени лостове на добротворчеството, на безкористността, доверието, комуникацията и искреното желание заедно да постигаме това, което предстои. А това не зависи от възрастта. И все пак, може би у възрастните хора има повече притес-

да се преобрази в едно по-добро, сърдечно и споделено място, на което заедно, жителите и новодошлите внучета назаем боядисват огради и градинки, сеят цветя и чистят избуяли пътеки.

– **Освен деца от различни градове в България, включват ли се в проекта и българчета, живеещи зад граница?**

– Да, и това изключително много ни радва. Привличането на българските общности към каузата за съхраняване и популяризирането на културното ни наследство, бе също една мечта, която започва да се осъществява. Едно момче, вече на 18 години, което от дълги години живее

в Германия, през това лято за трета поредна година ще бъде участник в „Приеми ме на село“. А през миналата година участници бяха българчетата, живеещи в Англия и Испания.

– Искат ли след седмица прекарана на село децата да се върнат отново? Има ли участници, които се включват няколко поредни години?

– Такива са голяма част от участниците и може би именно това е най-вярната оценка за инициативата „Приеми ме на село“. Има участници, които за първи път се включиха в Джуниър

ски, близък и далечен. Трудно е да си тръгнеш от Селото и да се завърнеш в „твоя“ свят, който вече не ти се струва нито твой, нито истински. Усещаш нов копнеж, който те кара все да търсиш връзката със своите приемни баби и дядовци и със Селото... Да я търсиш в телефонния разговор с тях, след който ти се иска да грабнеш раницата и да тръгнеш към тях, да я търсиш в аромата на свежи цветя, който се носи от някоя градина, да я търсиш в домашните зеленчуци, които си намерил в сгущено квартално магазинче..., дока-

бързия, прагматичен свят. Нима всеки не заслужава това? Възрастните хора в тези села, успяха да ни покажат, че когато правим всичко със сърце, когато сме отворени към другите и даваме нашата любов на света, нещата се случват много по-лесно и животът е различен..., приятно различен. И топлината, която оставиха в нашите сърца, го доказва. Това, според мен, е най-важното, което успяха да ни предадат. А иначе, не се и съмнявам, че всяко внуче успя да си „открадне“ по някое умение, даващо му малко самочувствие и много ентузиазъм да се върне за още и още....

Щастливи „внучета назаем“

групите, а вече участват в младежките групи. През тази година, в Академията ще участват младежи, които вече по 2, 3 и 4 пъти са били „внучета назаем“ в габровските села.

– Спира ли времето на село? Настъпва ли момент, когато бабите и дядовците „под наем“ и техните внучета „на заем“ не искат да се разделят?

– Често твърдя, че на село времето е спряло... Че то е вълшебен миг, който се изплъзва между пръстите и оставя копнежа пак да се завърнеш там, пак да си в магичното безвремие далеч от делничната суета, захвърлил телефона и усещаш с всяка своя фибра света – красив, истин-

то най-сетне я намериш в сърцето си, затваряйки уморено очи след поредния делничен, бездушен ден и припомняйки си техните прегръдки и напоени с обич думи.

– Приключението „Приеми ме на село“ променя ли според Вас участниците в него?

– Смятам, че животът на всички, които станахме част от „Приеми ме на село“, се промени. Всеки един, независимо дали приеман дядо, баба или внуче, предизвика себе си и откри нови неща за себе си, за отсрещната страна, за родината, за корените си, и за живота. Духовно пътешествие, физическо и психическо приключение, необяснима магия наред

– Планирате ли да разширите дейността и приемните села из цяла България?

– Вярвам, че един ден ще може да бъде постигната тази моя мечта, а междуременно инициативата продължава да се развива по нови и вълнуващи начини. Пример за това е и подготвяната тазгодишна Академия „Приеми ме на село“, която се надявам да използваме като своеобразен инкубатор за бъдещи по-мощни реализации на „Приеми ме на село“.

– Коя е най-силната емоция с която Вие може да опишете случващото се в „Приеми ме на село“?

– Вяра, обич, смисъл...

Най-важните неща за всеки човек, според мен, си остават непроменени с времето и поколенията. Проблемът е, че „модерните хора“ като че ли са позабравили пътя към постигане на желаното. Възрастните хора, обаче, ни връщат вярата, че можем да го преоткрием – необходимо е просто да бъдем по-истински и сърдечни, и светът ни ще стане именно такъв.

– Какво е посланието, което „Приеми ме на село“ отправя?

– Светът се развива все по-бързо и наша отговорност е да сме в крачка с времето, в което живеем. За да може България да съществува, трябва да съществува и българската нация. За да може всеки един човек да намери своя път в живота и да се развива, трябва да познава своите корени. А в тях се крие и ключът към нас самите, към другите и към щастието. ♦